

Самит Источног партнерства у Риги разочараће најактивније земље које учествују у том програму Европске уније. То је зато што Брисел није спреман на кораке којима су се неки надали, нарочито у Кијеву и Тбилисију.

Украјина и Грузија пре свих имају велика очекивања од Самита за источно партнерство који ће се одржати данас и сутра, 21. и 22. маја, у Риги, главном граду Летоније. На самиту ће учествовати и Азербејџан, Јерменија, Белорусија и Молдавија. Тај програм Европске уније промовише политичке, економске и друштвене односе са партнерским земљама и подржава њихове политичке и друштвено-економске реформе. Брисел тиме жели да приближи Унији шест бивших совјетских република – али не и да их прими.

Несумњиво је да ће криза у Украјини бити доминантна тема. Украјински амбасадор у ЕУ Константин Јелисејев, рекао је да ће састанак у Риги показати „да ли су из прошлости и догађаја од прошле године извучене праве поуке“. Али, с обзиром на то да Брисел Кремљу жели да сугерише да Источно партнерство није усмерено против Русије, у Риги не треба очекивати оштре изјаве ЕУ на рачун Москве.

Поред тога, Европска унија јасно је ставила до знања: иако Украјина тежи приступању Европској унији, у блиској будућности она вероватно не може да рачуна с даљим приближавањем, односно са нечим више од потписаног Споразум о придруживању и слободној трговини. Кијев у Риги може само да се нада позитивној оцени у напорима да се укине визни режим. Украјина је испунила десет од 15 критеријума Европске уније који за то су неопходни, нагласио је Јелисејев. Према његовим речима, визе би ускоро могле да буду укинуте, али познаваоци прилика ипак не очекују да би то могло да се догоди

ове године.

Грузија ће морати да сачека, Молдавија напредује

Грузија сматра да је испунила све услове Уније за укидање визног режима и притом се позива на извештај Европске комисије о напретку реформи. Грузија је такође изразила наду да ће јој самит у Риги пружити „европску перспективу“. Али из прелиминарних, завршних докумената самита произлази да је мало вероватно да ће до тога ускоро и доћи. Посматрачи у Тбилисију верују да је Грузија постала „жртва сопствене солидарности“ и да ће безвизни режим са ЕУ добити само заједно са Украјином.

Република Молдавија, која је као Грузија и Украјина, са ЕУ закључила Споразум у придруживању, могла би, за разлику од те две земље, да добије олакшице визног режима са ЕУ.

Нема споразума са Јереваном и Бакуом

Јерменија има нејасна очекивања од самита. Посматрачи у тој земљи сматрају да ће Јерменија у Риги нагласити да је, упркос сарадњи са Евроазијском економском унијом (ЕАЕУ), окренута и ЕУ, и да постоје области сарадње са Унијом који су компатибилни са чланством у ЕАЕУ коју је покренула Русија. Већ договорени споразум о придруживању и слободној трговини између Европске уније и Јерменије није потписан јер је Јереван најавио да ће се придружити ЕАЕУ, а чланство у тој царинској унији није компатибилно са споразумом са ЕУ.

Ни Баку нема никаква посебна очекивања од самита. Азербејџан је са олакшањем примио поруку да ЕУ жели да промени концепт за шест држава и да Источно партнерство конципира више индивидуално. Баку је још 2013. године, саопштио да не жели да потпише Споразум о придруживању са ЕУ и нагласио да преферира појединачне споразуме, као што је рецимо споразум о енергетској сарадњи.

Очекивања Белорусије

Ни очекивања Белорусије нису велика. Посматрачи у Минску сматрају да Белорусија има за циљ продубљивање економске сарадње са ЕУ, без жеље да се промени постојећа архитектура њених спољних односа. Европска унија је преговоре са Минском условила прекидањем репресије и ослобађањем политичких затвореника у тој земљи. Европска унија је, с једне стране, увела санкције против неких одговорних представника режима, а с друге, пружа подршку цивилном друштву Белорусије. Посматрачи сматрају да би иза кулиса самита могло да се говори макар о делимичном укидању санкција Европске уније Белорусији.

(Дојче веле)